

מבוי שהוא גבוה פרק ראשון עירובין יג.

עין משפט
גר מצוה

עב א ב מיי פ"א מהל' מפליג הלכה ד ופ"ג מהלכות סוטה הלכה ח ופ"ד שם הלכה ט סג עשין נז נה טו"ש ע"ד פ"י רע"א סעיף 1:
עב ג מיי פ"ג מהלכות סוטה הלכה ח ופ"ד הלכה ד והלכה יא סג ע"ד מיי פ"ג מהלכות גירושין הלכה ז סג ע"ד עשין כ טו"ש ע"ד ה"ע ס"י קל"א סעיף 3:

ע"ל זה וע"ל זה נחלקו. לא שייך למימר הכא טעמיה דז"ש אלא לאשמעינן דכיון דלאחר מ"ק לא נחלקו דמין הוא שיש לו להשיב ולומר נחלקו: ולא כמ"י. לא שייך כאן תנא דמאן לטפוי קאמי כיון דליכא תנא דלפסקיה: א"ר חרד"ך בו את התלמידים. אין לפרש כמו בשאר דוכתי לידע אם ידעו להשיב על דבריו דמאחר שאמר שלא אמר ר' ישמעאל דבר זה מעולם היו יודעים שלא אמר ר' כי אם לשבחו: **קנקנתום.** פירש הקונטרס אדרמני"ט ורש"ס פירש דקנקנתום היא קרקע ירוקה שקוין אותה וידריו"ל וכן צערוך ור"מ נמי פוסק כן צמיקון ספר תורה דמוטר לתת אדרמני"ט לתוך הדיו לנספר תורה לכו"ל עלמא דלאו היינו קנקנתום וא"מ דמסכת נדה (ד' יט.) תנן שחור כחרת ומפרש ס' הסם חרתא דלחושכפי וצ"ב דגישין (ד' יט.) קאמר דקנקנתום הוא חרתא דלחושכפי א"מ כן משמע שהוא שחור ואילו ודריו"ל ירוקה היא דומה לזכוכית ועל שם זכוכית נקראת ודריו"ל ולפי"ה הקונטרס אומר ור"מ מפרש דלאחר שטותוניה נחתה יפה לתת לתוך הדיו או היא משחרת: **אין מיייתר אות אחת.** כמו צראשית צרא צרלו ורבינו מאיר קבל מרביתו כמו הוה על הוה (ימוקאל 1) שהטיל יו"ד על האחרון:

ר"ע אומר על זה ועל זה נחלקו בו: ר"ע היינו תנא קמא איכא בינייהו (ב) דרב אחלי ואיתימא רב יחיאל ולא מסיימי תניא אמר ר"ע לא אמר ר' ישמעאל דבר זה אלא אותו תלמיד אמר דבר זה והלכה כאותו תלמיד דבר זה גופה קשיא אמרת לא א"ר ישמעאל דבר זה אלמא לית הלכתא בוותיה והדר אמרת הלכה כאותו תלמיד אמר רב יהודה אמר שמואל לא אמרה ר' עקיבא אלא (ג) לחדד בה התלמידים ור"ג בר יצחק אמר נראין איתמר א"ר יהושע בן לוי כל מקום שאתה מוצא משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני ר"ע אינו אלא ר"מ ששימש את ר' ישמעאל ואת ר"ע (ד) דתניא אמר ר"מ כשהייתי אצל ר' ישמעאל הייתי מטיל קנקנתום לתוך הדיו ולא אמר לי דבר כשבאתי אצל רבי עקיבא אסרה עלי אינו והאמר רב יהודה אמר שמואל משום ר' מאיר כשהייתי לומד אצל ר' עקיבא הייתי מטיל קנקנתום לתוך הדיו ולא אמר לי דבר וכשבאתי אצל ר' ישמעאל אמר לי בני מה מלאכתך אמרת לי לבלר אני אמר לי בני הוי זהיר במלאכתך שמלאכתך מלאכת שמים היא שמא אתה מחסר אות אחת או מיייתר אות אחת נמצאת מחריב את כל העולם כולו אמרת לי דבר אחד יש לי וקנקנתום שמו שאני מטיל לתוך הדיו אמר לי וכי מטילין קנקנתום לתוך הדיו והלא אמרה תורה (ה) וכתב ומוחה כתב שיכול למחות מאי קא"ל ומאי קא מהדר ליה הכי קא"ל לא מיבעיא בחסירות וביתירות [דלא טעינא] דבקי אנא (ו) אלא אפילו מוחש לזיבוב נמי דילמא אתי ויתבי אתגיה דדל"ת ומחיק ליה ומשווי ליה ר"ש דבר אחד יש לי וקנקנתום שמו שאני מטיל לתוך הדיו קשיא שימוש אשימוש קשיא אסרה בשלמא שימוש אשימוש לא קשיא מעיקרא אתא לקמיה דר"ע ומדלא מצי למיקם אליביה אתא לקמיה דרבי ישמעאל וגמר גמרא והדר אתא לקמיה דר"ע וסבר סברא אלא אסרה קשיא קשיא תניא רבי יהודה אומר ר"מ היה אומר * לכל מטילין קנקנתום לתוך הדיו חוץ מפרשת סוטה ורבי יעקב אומר משמו * חוץ מפרשת סוטה שבמקדש מאי בינייהו אמר רב ירמיה למחוק לה מן התורה איכא בינייהו והני תנאי כי הני תנאי דתנאי * אין מגילתה כשירה להשקות בה סוטה אחרת ר' אחי בר יאשיה אמר מגילתה כשירה להשקות בה סוטה אחרת אמר רב פפא דילמא לא היא עד כאן לא קאמר ת"ק התם אלא כיון דאיניתק לשום רחל תו לא הדרא מינתקא לשום לאה (ז) אבל גבי תורה דסתמא מיכתבא הכי נמי דמחקינן אמר רב נחמן בר יצחק דילמא לא היא עד כאן לא קאמר רבי אחי בר יאשיה התם אלא דאיכתבי מיהת לשום סוטה בעולם אבל גבי תורה דלהתלמד כתיבא הכי נמי דלא מחקינן ולית ליה לרבי אחי בר יאשיה הא דתנן (ח) כתב [גט] לגרש אתו ונמלך

רבי עקיבא היינו ס"ק. דקמניי) הכשר מצוי ז"ש אומרים כו' ולא מפליג בין קלך לרחב: דרב אחלי. מצוי פחות מארבעה טפחים חד מנייהו אית ליה דארבעה ומארבעה ולמעלה פליגי אבל פחות מארבעה אין נריך כלום: ולא מסיימי. הי מנייהו אית ליה דרב אחלי והי מנייהו לית ליה לרב אחלי תנאי היא: לא רבי ישמעאל אמר דבר זה. מוחקו אני זו שהוא חס ומעולם לא אמר דבר זה: לא אמרה רבי עקיבא. להאי הלכה כאותו תלמיד אלא למדד את התלמידים שישימו לבם לתורה ויאמרו פלפול איסמ. נראין דברי אותו תלמיד: **קנקנתום.** אדרמני"ט: אסרה עלי. ולקמן מפרש: מחסר אוס אסרה. וה' אליהם אמת אס מחסר אל"ף הרי אתה מחריב. וידבר ה' אס תוסף אות אחת ותכתוב וידברו נמלאת מחריב: דבר אחד יש לי. לקמן מפרש מאי קמדהר ליה: כפז שיכול למחות. וקנקנתום רישומו ניכר מאד: **מאי קאמר ליה.** רבי ישמעאל: ומאי קא מהדר ליה. רבי מאיר. אזהר ליה על חסר ויתר ומהדר ליה קנקנתום יש לי: קשיא שימוש אשימוש. דקאמר לעיל קמיה רבי ישמעאל שימש מחילה והכא תני איפכא: רבי עקיבא היה חריף טובא ולא מצי ר' מאיר למיקם אליביה: וגמר גמרא. משניות שקיבל מרביתו: וגמר אסא לקמיה דרבי עקיבא. שהיה חריף לפלפל ולקדק במה שלמד להשיב תשובות ומשניות אפילו בספר תורה דקסדר אס צא לתמוך לה מן התורה מוחק: שנמקד. מגילה של כל סוטה וסוטה (ט) אין מגילתה כשירה נו'. סוטה שנכתבה מגילתה ואמרה טמאה אני ופטורה אין מגילתה כשירה לקוטה אחרת אלמא כתיבה לשמה צעינן וה"ה נמי דאין מוחקין לה מן התורה: ונמלך

שימוש אשימוש קשיא אסרה אסרה בשלמא שימוש אשימוש לא קשיא מעיקרא אתא לקמיה דר"ע ומדלא מצי למיקם אליביה אתא לקמיה דרבי ישמעאל וגמר גמרא והדר אתא לקמיה דר"ע וסבר סברא אלא אסרה קשיא קשיא תניא רבי יהודה אומר ר"מ היה אומר * לכל מטילין קנקנתום לתוך הדיו חוץ מפרשת סוטה ורבי יעקב אומר משמו * חוץ מפרשת סוטה שבמקדש מאי בינייהו אמר רב ירמיה למחוק לה מן התורה איכא בינייהו והני תנאי כי הני תנאי דתנאי * אין מגילתה כשירה להשקות בה סוטה אחרת ר' אחי בר יאשיה אמר מגילתה כשירה להשקות בה סוטה אחרת אמר רב פפא דילמא לא היא עד כאן לא קאמר ת"ק התם אלא כיון דאיניתק לשום רחל תו לא הדרא מינתקא לשום לאה (ז) אבל גבי תורה דסתמא מיכתבא הכי נמי דמחקינן אמר רב נחמן בר יצחק דילמא לא היא עד כאן לא קאמר רבי אחי בר יאשיה התם אלא דאיכתבי מיהת לשום סוטה בעולם אבל גבי תורה דלהתלמד כתיבא הכי נמי דלא מחקינן ולית ליה לרבי אחי בר יאשיה הא דתנן (ח) כתב [גט] לגרש אתו ונמלך

רבינו הונאל

א"ר עקיב' על זה ועל זה נחלקו. פי' על המבוי שיש [ב]ארכו מר' אמות ולמעלה ובין על מבוי שהוא פחות מר' אמות נחלקו בית שמאי ובית הלל, ואמרין תנא קמא סתם קאמר על כל מבוי, ור' עקיב' סתם אמר על כל מבוי מה בינייהו. ופרקינן דרב אחלי [איכא בינייהו] דאמר למטה עד ארבעה, כלומר אם הוא מבוי שרוחב פתחו מארבעה טפחים ולמטה אינו צריך לא לחי ולא קורה, ולא מסיימי א"ר יהוש' בן לוי כל מקום שאתה מוצא משום ר' ישמעאל א' תלמיד אחד בפני ר' עקיב', אינו אלא ר' מאיר ששימש את ר' ישמעאל ואת ר' עקיב'. דתניא א"ר מאיר כשהייתי מטיל קנקנתום לתוך הדיו, וכשבאתי אצל ר' עקיב' אסרה עלי. אינו והאמר מסיימי דר"מ כשהייתי משום רבי ישמעאל אצל ר' עקיב' כו'. ואסיקנא לא קשיא מעיקרא אתא קמיה דר' עקיב' כיון דלא (אי)מצי למיקם אליביה, אתא קמיה דר' ישמעאל גמרא, והדר אתא לקמיה דר' עקיב' וסבר סברא. תנאי ר' יהוד' אומר [ר'] מאיר היה אומר לכל מטילין קנקנתום, חוץ מפרשת סוטה שבמקדש, מפני שצריך למחוקה.

(א) [לעיל י"ג, ב] (ג) נכרית לג: ופ"ג (ד) סוטה כ"ה ע"ש, (ד) [סוטה ח: א] (ה) ומהר"ם אומר שצו"ב בורחי ממנו להי קא"ל קנקנתום יש לי ולכא למתק צו"ב [ת"י], (ו) וצריך לתקן פירו וכתב ענין דבמניה צעינן שלחות אל משום דמסתמא איירי קרא כזל ארס יכול לגרש את אשתו ואפי' דיו קטועות [ת"י], (ז) גישין דר. סוטה כ: כ: (ח) כ"ל דמסתמא דקמני, (ט) כפי' טפח: היתה מנובה סס' (י) אלא לשבחו אלא כמו שפירש הקונטרס כפי' ארס רש"ל וצ"ה מה"ש בין הלכה לנראין כיון דלשבו אומר כן אס אמר הלכה מה נראה שבו יומר [ת"י]: (ס) וכן כפז מוס' צעינן טי. ופ'שני דבגמרא היה כפז אצל לפניו שם לא נמלא.

תורה אור השלם

1. וכתב את קהלת קהלת הבדן בספר וקוקה אל מ' הקריים: במדבר כ כג

לעזי רש"י

אדרמני"ט. צב שחרור.

מוסף רש"י

בלבד. סופר (סוטה כ:). שמה אתה מחסר אות אחת. נגון א' וי' אליהם אמת [י'וטה י'] או מיייתר אות אחת. כגון צראשית צרלו אלהים (סוטה ב:). דבר אחד יש לי. לקמן מפרש מאי משונה היא זו (פ"ג) וכתב שיכול למחות. ור' ישמעאל סבר מוחקין לה מן התורה ולא צ"ב כתיבה לשמה, ואפירסת סוטה לחודה קא קפיד (ס"ט). מאי קא"ל ומאי קא מהדר ליה. מאי קאמר ליה ר' ישמעאל דקא מהדר ליה ר"מ דבר אחד יש לי שטעה רוסח ואינו נמקח. מה ענין קנקנתום אל חוקרי ומור (ס"ט). כתב לגרש את אשתו. כתב לה גט (ס"ט כ:).

תניא במי שחזו (ש"ס ד' ע"ב). כתב סופר לשמה וחתמו עדים לשמה ונתנו לה הרי הוא פסול עד שישמעו קולו שאמר לסופר כתוב ולעדים חתמו והתם פסול משום דלא חשיב לשמה ולא משום דצעינן שלחות כתיבה דהא סוף פ"ב דגישין (ד' כ"ב) מכשירים כתיבת חש"י בגדול עומד על גביו אע"ג דלאו צ"ב שלחות נינהו וי"ל דלעולם חשיב לשמה והתם פסול מדרבנן וגבי סוטה לא שייך למסתמא א"ר כפוטא אין הכתב שעליו לכתוב מקפיד אס יכתוב שום ארס לשמה שלא ברשותו ומסתמא ניחא ליה אלז גבי גט נפסולא לא ניחא ליה לבעל: עשייה